

Т. В. АЛТУХОВА, асистент кафедри електромеханіки і автоматики,
О. М. ЄВДОКИМОВ, магістрант, Індустріальний Інститут ДВНЗ Донецький Національний
Технічний Університет, студент ПВНЗ Університет Сучасних Знань, факультет правознавство

ФОРМУВАННЯ КРИТЕРІЇВ ЕФЕКТИВНОСТІ ОХОРОНИ І БЕЗПЕКИ ПРАЦІ В ГІРНИЧІЙ ПРОМИСЛОВOSTІ УКРАЇНИ

Охорона праці – це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності. Охорона і безпека праці в гірничій промисловості України - гірничі роботи, що пов'язані з рядом небезпек: тиск і обвали гірських порід, виділення шкідливих і небезпечних газів і пилу не тільки для дихання людей, але і здатних горіти та вибухати, обмежений простір в гірничих виробках, висока температура і вологість, агресивні підземні води, значна глибина шахт (середня глибина шахт в Україні близько 750 м, ряд шахт має глибину понад 1 000 м), небезпека раптових викидів вугілля (особливо в регіоні Донбасу), газів та гірничих порід і інші шкідливі фактори. Крім того, більшість розроблюваних пластів має товщину менше 1 м, що дуже ускладнює умови праці. Негативний стан більшості гірничих підприємств склався на початку 1990-х років у зв'язку з недостатнім фінансуванням процесу оновлення основних виробничих фондів, побудови нових шахт замість тих, які вичерпали ресурси корисних копалин. Це сприяло і сприяє збільшенню небезпеки робіт в гірничій промисловості: загрози вибухів, зростанню травматизму і професійних захворювань. В останні роки ХХ ст. в Україні прийнято ряд важливих законодавчих актів, правових та технічних нормативних документів, які унормовують та регламентують питання охорони та безпеки праці згідно законодавству. Зокрема велике значення має Закон України «Про охорону праці» (1992 р.), а також «Правила безпеки на вугільних шахтах України», затверджені наказом Міністерства праці та соціальної політики України у 2000 р., і Правила безпеки інших гірничодобувних підприємств. Закон декларував принцип державної політики в галузі охорони праці і встановив систему правових, соціально-економічних, організаційно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження здоров'я і працездатності людини в процесі праці, а Правила безпеки деталізували такі заходи та засоби. В Україні державна політика в галузі охорони здоров'я базується на принципах: пріоритету життя і здоров'я працівників відносно до результатів виробничої діяльності підприємства, повної відповідальності власника підприємства за створення безпечних та нешкідливих умов праці. Згідно з такою концепцією і Законом «Про охорону праці» та ін. нормативними актами, закладка, будівництво, оснащення обладнанням та експлуатація шахт, кар'єрів та інших гірничих підприємств повинні здійснюватися з дотриманням державних технічних нормативів і стандартів безпеки та екології.

Отже, щоб зробити шахтарську працю більш безпечним необхідно: відкоригувати організаційні заходи щодо попередження травматизму на шахтах, тобто розробляти організаційно-технічні заходи, що спрямовані на виправлення недоліків, виявлених під час проведення відомих перевірок стану охорони праці на виробництві, також проводити профвідбір, підвищення кваліфікації, навчання і підготовку ІПП з питань охорони праці та техніки безпеки; змінити підхід до роботи з охорони праці, а саме вивчати причини виникнення порушень, розробляти заходи щодо запобігання нещасним випадкам, проводити профілактику; збільшити штрафи за порушення вимог промислової безпеки та охорони праці; постійно вести контроль за безпечною експлуатацією шахтного устаткування, транспорту, станом протиаварійного і протипожежного захистом, веденням вибухових робіт. Наступне, що необхідно зробити, це удосконалити технічні заходи щодо попередження травматизму на шахтах, тобто забезпечувати нормальне провітрювання і пилоподавлення, виконувати комплексну дегазацію шахт і підвищувати її ефективність, забезпечувати безпечну експлуатацію високопродуктивних очисних вибоїв при відпрацьовуванні вугільних пластів, багатих на газ, виконувати комплекс заходів по боротьбі з раптовими викидами вугілля і газу.